

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра конституційного права, теорії та історії держави і права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правознавство

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія

Затверджено рішенням Ради з якості факультету
іноземної філології та соціальних комунікацій

Протокол від 27 серпня 2019 р. № 1
Голова Ради з якості факультету
іноземної філології та соціальних комунікацій
_____ Баранова С.В.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Суми 2019 р.

**ДАНІ ПРО РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ПОГОДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Розробник:

**Рябченко Тетяна Олександрівна, кандидат
юридичних наук, старший викладач кафедри
конституційного права, теорії та історії держави і
права ННІ права**

Рецензування робочої програми навчальної дисципліни	протокол № 4 від 21 травня 2019 р. _____ Прізвище, ініціали, посада рецензента та/або дата і номер протоколу засідання експертної ради роботодавців
Розглянуто та схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньої програми «Психологія»	протокол від 6 червня 2019 р. № 12 Керівник РПГ (гарант освітньої програми) _____ Іванова Т. В. (підпис) (прізвище, ініціали)
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри конституційного права, теорії та історії держави і права ННІ права	протокол від 3 вересня 2019 р. № 1 Завідувач кафедри _____ Сухонос В.В. (підпис) (прізвище, ініціали)

Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни:

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено			
		Дата та номер протоколу засідання РПГ	Підпис керівника РПГ (гаранта освітньої програми)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри

І СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Правознавство
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра конституційного права, теорії та історії держави і права
Розробник(и)	Рябченко Тетяна Олександрівна, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри конституційного права, теорії та історії держави і права ННІ права
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 1-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, із яких 48 годин становить контактна робота з викладачем (16 годин лекцій, 32 години семінарських занять), 102 години становить самостійна робота
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми спеціальності 053 «Психологія»
Передумови для вивчення дисципліни	Наявність повної загальної середньої освіти, обов'язковий для засвоєння рівень знань шкільного курсу правознавства
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни є досягнення студентами сучасного конструктивного мислення та системи знань із комплексної юридичної дисципліни, розуміння її норм, інститутів та їх органічних зв'язків з окремими галузями національного права України, а також здатності їх застосовувати у майбутній професійній діяльності.</p> <p><i>Завданнями навчальної дисципліни є:</i> надання допомоги студентам у з'ясуванні сутності понятійно-категоріального апарату юриспруденції, закономірностей становлення</p>	

державності та правової системи України, системи конституційних засад функціонування громадянського суспільства, структури, принципів побудови і функціонування механізму Української держави; ознайомленні з механізмом захисту прав та свобод людини і громадянина, порядком розгляду цивільних, кримінальних справ; формуванні навичок діяти згідно з приписами норм права у конкретних життєвих ситуаціях, демонструвати правову компетентність і непримиренність до протиправної поведінки.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ПРАВА

Поняття та види соціальних норм. Право в системі соціального регулювання. Предмет правового регулювання. Методи правового регулювання. Поняття та ознаки права. Принципи права. Функції права. Поняття, ознаки та види норм права. Структура норми права. Поняття та види форм (джерел) права. Правотворчість: поняття, ознаки, принципи, види та стадії. Поняття, основні риси і структура системи права. Поняття та основні форми реалізації норм права. Поняття, ознаки, види та структура правовідносин.

Тема 2. ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Поняття і зміст правової поведінки. Поняття, ознаки та види правомірної поведінки. Поняття, ознаки, склад та види правопорушень. Юридична відповідальність: поняття, цілі, принципи, функції та види. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності. Законність: поняття, принципи та система гарантій. Правопорядок.

Тема 3. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО ЛАДУ УКРАЇНИ. ВЕРХОВНА РАДА – ПАРЛАМЕНТ УКРАЇНИ

Основні закономірності виникнення держави та формування держави у різних народів світу. Теорії походження держави. Поняття та ознаки держави. Поняття та взаємозв'язок громадянського суспільства і правової держави. Характеристика внутрішніх і зовнішніх функцій держави. Поняття форми держави. Форма правління. Форма державно-територіального устрою. Державно-правовий режим. Поняття механізму держави, його складові. Поняття та ознаки органу держави. Принципи діяльності органів держави.

Поняття, предмет і метод конституційного права України. Джерела конституційного права. Поняття, юридичні властивості та класифікація конституцій. Юридичні властивості Конституції України. Загальна характеристика державного ладу в Україні. Поняття законодавчої влади та парламенту. Місце Верховної Ради України у системі органів державної влади. Функції ВРУ як парламенту України. Відносини ВР з іншими органами держави. Статус народного депутата України (принципи статусу народного депутата України, строк повноважень, права та обов'язки, гарантії діяльності). Компетенція ВР України. Структура та порядок роботи ВРУ.

Тема 4. ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ – ГЛАВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ. ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Особливості юридичної форми глави держави в Україні. Гарантії діяльності Президента України. Компетенція Президента України та строк його повноважень. Випадки дострокового припинення повноважень Президента України. Органи виконавчої влади України. Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади України. Конституційний склад Уряду та порядок його формування. Повноваження КМУ. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади (державні служби, державні інспекції, державні агентства). Структура, порядок формування, функції та повноваження місцевих державних адміністрацій.

Тема 5. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Міське самоврядування як елемент основ конституційного ладу України. Ознаки місцевого самоврядування. Правова, організаційна і фінансова автономність органів місцевого самоврядування. Європейська Хартія про місцеве самоврядування. Система

місцевого самоврядування в Україні. Порядок формування органів місцевого самоврядування. Голови місцевих рад: порядок обрання і статус. Сільські, селищні, міські ради. Виконавчі органи сільських, селищних та міських рад. Матеріальна і фінансова основа самоврядування. Функції і повноваження та акти органів місцевого самоврядування. Адміністративний, фінансовий, судовий та ін. контроль (нагляд) за діяльністю органів місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.

Тема 6. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Поняття та структура правового статусу особи. Поняття прав, свобод та обов'язків особи. Класифікація прав та свобод людини і громадянина. Основні обов'язки людини і громадянина, закріплені в Конституції України. Гарантії прав і свобод людини та громадянина. Поняття та принципи громадянства України. Правова регламентація питань громадянства України. Підстави набуття і припинення громадянства України. Поняття «іноземець» та «особа без громадянства»; імміграція в Україну. Правовий статус іноземців, осіб без громадянства, біженців. Відповідальність іноземців.

Тема 7. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Поняття, предмет та система джерел цивільного права України. Виникнення, зміна та припинення цивільних правовідносин. Учасники цивільних правовідносин. Цивільна правосуб'єктність фізичної особи. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Юридична особа приватного права. Юридична особа публічного права. Об'єкти цивільно-правових відносин. Здійснення цивільних прав і виконання юридичних обов'язків, їх захист. Поняття і зміст права власності. Суб'єкти права власності. Підстави виникнення та припинення права власності. Право приватної власності. Право комунальної власності. Право державної власності. Підстави зміни форми права власності. Захист права власності.

Підстави виникнення та припинення зобов'язально-правових відносин (зобов'язань). Поняття та класифікація цивільно-правових договорів. Способи забезпечення виконання зобов'язань: неустойка, застава, порука, гарантія завдаток, притримання. Припинення зобов'язання та правові наслідки порушення зобов'язання. Поняття, види і особливості цивільно-правової відповідальності. Поняття майнової шкоди. Договірна і позадоговірна відповідальність. Підстави звільнення від цивільної відповідальності.

Тема 8. ОСНОВИ СІМЕЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Шлюб та сім'я як інститути сімейного права. Поняття шлюбу та порядок його укладення. Майнові права подружжя. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Права та обов'язки подружжя по утриманню. Шлюбний договір. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу. Права та обов'язки батьків і дітей. Способи влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення. Інститут опіки. Інститут піклування.

Тема 9. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Поняття, предмет, метод та система трудового права України як галузі права. Джерела трудового права. Суб'єкти трудового права. Трудовий договір: поняття, сторони, зміст, порядок укладення. Порядок прийому на роботу. Види трудових договорів. Переведення на іншу роботу. Підстави припинення трудового договору. Припинення трудового договору з ініціативи працівника. Припинення трудового договору з ініціативи роботодавця. Поняття робочого часу та види його тривалості. Час відпочинку. Особливості праці молоді та жінок. Трудова дисципліна та дисциплінарна відповідальність працівників.

Тема 10. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Загальна характеристика кримінального права. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та часі. Принципи кримінального законодавства. Поняття та

ознаки злочину. Класифікація злочинів. Поняття та форми реалізації кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності. Склад злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Необхідна оборона. Затримання особи, що вчинила злочин. Крайня необхідність. Фізичний чи психічний примус. Виконання наказу чи розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Стадії вчинення злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Поняття та мета кримінального покарання. Види покарань. Особливості відповідальності неповнолітніх. Процедура призначення покарання та звільнення від покарання і його відбування.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1.	оперувати основними правовими поняттями і категоріями
РН2.	формулювати ознаки, виділяти структурні елементи, класифікаційні підстави для видової характеристики правових понять і категорій
РН3.	обґрунтовувати розглядувані державно-правові явища з позиції чинного законодавства, робити висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел
РН4.	давати оцінку чинним нормативно-правовим актам, виявляти колізії у правовому регулюванні
РН5.	приймати практичні рішення у реальних умовах професійної діяльності, що мають у своїй основі теоретичний характер

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН1	здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті порушеної проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;
ПРН2	демонструвати розуміння особливостей функціонування державно-правових явищ у контексті професійних завдань; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку;
ПРН4	давати висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) із достатньою обґрунтованістю; обґрунтовувати власну позицію;
ПРН9	пропонувати дієві способи вирішення професійних завдань, аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;
ПРН17	демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л) та семінарські заняття (СЗ):

Тема 1–2.

Л 1. Основи теорії права. Правопорушення та юридична відповідальність

Поняття, ознаки, функції права, предмет і методи правового регулювання. Поняття, ознаки, види та структура норм права. Поняття та види форм права. Правотворчість: поняття, ознаки, види та стадії. Ознаки та види правомірної поведінки. Поняття, ознаки, склад та види правопорушень. Юридична відповідальність: поняття, цілі, принципи, види.

СЗ 1. Основи теорії права. Правопорушення та юридична відповідальність

Поняття, ознаки, принципи та функції права. Поняття і структура системи права. Поняття та види форм (джерел) права. Поняття, види та структура правовідносин. Поняття, ознаки та види правопорушень. Склад правопорушення. Поняття, принципи та види юридичної відповідальності. Підстави звільнення від юридичної відповідальності.

Тема 3.

Л 2. Конституційно-правові основи державного ладу України

Теорії походження держави. Поняття та ознаки держави. Характеристика внутрішніх і зовнішніх функцій держави. Поняття форми держави. Поняття механізму держави, його складові. Поняття та джерела конституційного права України. Поняття, юридичні властивості Конституції України. Загальна характеристика державного ладу в Україні.

Л 3. Верховна Рада – Парламент України

Поняття законодавчої влади та парламенту. Місце Верховної Ради України у системі органів державної влади. Функції ВРУ як парламенту України. Структура ВРУ. Конституційний статус народного депутата України.

СЗ 2. Конституційно-правові основи державного ладу України

Поняття, ознаки, функції держави. Механізм Української держави. Предмет та джерела конституційного права України. Поняття та юридичні властивості Конституції України. Принципи державного ладу України та його гарантії.

СЗ 3. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні

Поняття та структура Верховної Ради України. Компетенція Верховної Ради України. Основні форми роботи Верховної Ради України. Принципи статусу народного депутата України, права та обов'язки, гарантії його діяльності. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Тема 4.

Л 4. Президент України – глава Української держави. Органи виконавчої влади в Україні

Особливості юридичної форми глави держави в Україні. Гарантії діяльності Президента України. Компетенція Президента України та строк його повноважень. Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади України. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади (державні служби, державні інспекції, державні агентства). Структура, порядок формування, функції та повноваження місцевих державних адміністрацій. Конституційні засади взаємовідносин місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування.

СЗ 4. Конституційно-правовий статус Президента України

Місце та роль інституту президента в системі органів державної влади. Гарантії діяльності Президента України. Функції та повноваження Президента України. Конституційні підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Акти Президента України.

СЗ 5. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади України

Поняття органів виконавчої влади та їх система. Конституційний склад Уряду та порядок його формування. Компетенція Кабінету Міністрів України. Відповідальність Кабінету Міністрів України. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади (державні служби, державні інспекції, державні агентства). Функції та повноваження

місцевих державних адміністрацій. Порядок призначення та відповідальність голів місцевих державних адміністрацій. Правовий статус виконавчої влади в Автономній Республіці Крим.

Тема 5.

Л 5. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні

Місцеве самоврядування як елемент основ конституційного ладу України. Європейська Хартія про місцеве самоврядування. Система місцевого самоврядування в Україні. Порядок формування органів місцевого самоврядування. Голови місцевих рад: порядок обрання і статус. Функції і повноваження та акти органів місцевого самоврядування.

СЗ 6. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні

Поняття, ознаки та система місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правовий статус сільських, селищних і міських рад. Правова, організаційна і фінансова автономність органів місцевого самоврядування. Посадові особи місцевого самоврядування. Сфери компетенції та акти місцевого самоврядування. Органи самоорганізації населення.

Тема 6.

Л 6. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні

Поняття та структура правового статусу особи. Поняття прав, свобод та обов'язків особи. Класифікація прав та свобод людини і громадянина. Основні обов'язки людини і громадянина, закріплені в Конституції України. Гарантії прав і свобод людини та громадянина. Поняття та принципи громадянства України. Правова регламентація питань громадянства України. Підстави набуття і припинення громадянства України. Поняття «іноземець» та «особа без громадянства»; імміграція в Україну. Правовий статус іноземців, осіб без громадянства, біженців. Відповідальність іноземців.

СЗ 7. Основи конституційного статусу людини і громадянина. Громадянство України

Поняття та принципи конституційно-правового статусу особи. Громадянство: поняття, суть, принципи. Набуття громадянства України. Припинення громадянства України. Правовий статус іноземців. Забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

СЗ 8. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні

Поняття і властивості прав та свобод людини і громадянина в Україні. Міжнародні стандарти прав людини. Система конституційних прав та свобод людини і громадянина в Україні. Загальна характеристика конституційних гарантій здійснення прав та свобод людини і громадянина. Конституційні обмеження у реалізації конституційних прав та свобод людини в Україні. Система конституційних обов'язків людини і громадянина в Україні.

Тема 7.

Л 7. Основи цивільного права України

Поняття та система джерел цивільного права України. Виникнення, зміна та припинення цивільних правовідносин. Цивільна правосуб'єктність фізичної особи. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин. Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав. Поняття і зміст права власності. Підстави виникнення та припинення права власності. Підстави виникнення та припинення зобов'язально-правових відносин (зобов'язань). Поняття, види і особливості цивільно-правової відповідальності.

СЗ 9. Основи цивільного права України

Поняття, зміст та види цивільних правовідносин. Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Об'єкти цивільно-правових відносин. Здійснення цивільних прав і виконання обов'язків. Захист цивільних прав. Набуття та припинення права власності. Право приватної власності. Право комунальної власності. Право державної власності. Захист права власності.

СЗ 10. Основи цивільного права України

Поняття зобов'язання, його зміст та підстави виникнення. Суб'єкти у зобов'язанні. Заміна сторін у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні. Види зобов'язань. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Припинення зобов'язань. Правові наслідки порушення зобов'язання. Поняття майнової шкоди. Договірна і позадоговірна відповідальність. Підстави звільнення від цивільної відповідальності.

Тема 8.

СЗ 11. Основи сімейного права України

Поняття сім'ї. Учасники сімейних відносин, які регулює Сімейний кодекс України. Захист сімейних прав та інтересів. Поняття шлюбу. Умови вступу до шлюбу. Укладення шлюбу. Недійсність шлюбу. Припинення шлюбу. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.

СЗ 12. Основи сімейного права України

Майнові правовідносини подружжя. Права та обов'язки подружжя по утриманню. Права та обов'язки батьків і дітей. Правові форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Тема 9.

Л 8. Основи трудового права України

Право громадян на працю та його конституційні гарантії в Україні. Поняття, предмет, джерела трудового права. Суб'єкти трудового права. Трудовий договір: поняття, сторони, зміст, порядок укладення. Види трудових договорів. Підстави припинення трудового договору. Робочий час і його види. Час відпочинку. Дисциплінарна відповідальність працівників. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

СЗ 13. Трудове право України як галузь права. Трудовий договір

Поняття, зміст і сторони трудового договору. Порядок прийому на роботу. Види трудових договорів. Переведення на іншу роботу. Припинення трудового договору з ініціативи працівника. Припинення трудового договору з ініціативи роботодавця.

СЗ 14. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність у трудовому праві України.

Поняття робочого часу та види його тривалості. Поняття і види часу відпочинку. Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення. Дисциплінарна відповідальність працівників. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Матеріальна відповідальність роботодавця у трудових правовідносинах.

Тема 10.

СЗ 15-16. Основи кримінального права України

Загальна характеристика кримінального права. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та часі. Поняття та ознаки злочину. Класифікація злочинів. Поняття та форми реалізації кримінальної відповідальності. Склад злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Стадії вчинення злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Поняття та види кримінального покарання. Особливості відповідальності неповнолітніх. Процедура призначення покарання та звільнення від покарання і його відбування.

7.2 Види навчальної діяльності

Студентоцентроване навчання за такими формами: аудиторні (лекції, семінари), позааудиторні (індивідуальні консультації, науково-дослідна робота). Передбачена також самостійна робота з можливістю консультацій із викладачем.

НД 1. Підготовка до семінарських занять із використанням опорного конспекту лекцій.

НД 2. Презентація групової самопідготовки до семінарських занять.

НД 3. Виконання кейсу (аналіз правових ситуацій) за результатами вивчення тем 8, 9 та 10.

8. Методи викладання, навчання

Проблемно-ситуативний аналіз, заснований на навчанні шляхом розгляду конкретних ситуацій, що сприяє удосконаленню знань, умінь і навичок. Дисципліна передбачає навчання через:

МН1. інтерактивні лекції;

МН2. практичні демонстрації;

МН3. проблемно-розвиваюче навчання із застосуванням діалогічного методу, методу кейс-стаді.

Лекції надають студентам матеріали з різних точок зору, що дозволяє формулювати ознаки, виділяти структурні елементи, класифікаційні підстави для видової характеристики правових понять і категорій (РН 2) та є основою для самостійного навчання студентів (РН 1). Лекції доповнюються семінарськими заняттями, що надають студентам можливість поглиблювати теоретичні знання, обґрунтовувати державно-правові явища з позиції чинного законодавства, робити висновки за результатами аналізу літературних джерел (РН 3), а також застосовувати набуті знання при розгляді конкретних правових ситуацій (РН 5). Розвитку навичок самостійного навчання сприятиме підготовка студентів до лекцій, семінарів, а також робота у невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам та проаналізовані на семінарі. Під час підготовки до презентацій за результатами розгляду тем, винесених на самостійне опрацювання, студенти формуватимуть уміння давати оцінку чинним нормативно-правовим актам, виявляти колізії у правовому регулюванні, обґрунтовувати власну позицію (РН 4). Діалогічний метод навчання передбачає створення інформаційно-пізнавальної суперечності між раніше засвоєними знаннями та новими практичними умовами їх використання з метою спонукання студентів до участі у постановці, вирішенні проблем, засвоєнні нових понять. Виклад навчального матеріалу відбувається у формі бесіди-повідомлення. Вказуючи на суперечності між фактами, явищами, викладач створює проблемні ситуації, спонукаючи студентів до участі в постановці проблеми, висуненні припущень, доведенні гіпотези. Це сприяє формуванню навичок самостійної пізнавальної, пошукової діяльності (РН 1, РН 2, РН 4).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінка	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	у загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$

НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний курс дисципліни	повторний із навчальної	2 (незадовільно)	RD < 35
--------------	----------------------------	-------------------------	------------------	---------

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

Контроль навчальної роботи студента здійснюються за модульно-рейтинговою системою: систематичність та активність роботи студента на семінарах, розробка тестових завдань, підготовка загального конспекту, усні індивідуальні повідомлення та демонстрація самопідготовки у міні-групах, тестування.

За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: опитування та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладача у процесі виконання практичних завдань, самооцінювання поточного тестування, обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі оцінки підготовки загального конспекту (М1), самопідготовки студента до семінарів (М2), виконання практичних завдань (М3), виконання кейсу (М4), тестування (М5), виконання підсумкового контролю (М6). Форма підсумкового контролю – д/залік.

Оцінка студента формується таким чином:

1. підготовка загального конспекту – 8 б.
2. самопідготовка до семінарів – 40 б.
3. виконання практичних завдань – 24 б.
4. виконання кейсу – 6 б.
5. складання письмових модульних контролів (тестування) – 14 б.
6. виконання підсумкового контролю – 8 б.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

Навчальний процес потребує використання мультимедіа (ЗН 1)

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література:

1. Правознавство : підручник / [Г. І. Балюк та ін.] ; відп. ред. д-р юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України О. В. Дзера ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т. 11-те вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 629 с.
2. Правознавство : підручн. / [М. М. Пендюра, В.О. Іващенко, О.В. Дручек та ін.] МВС України, НАВС. Київ, 2015. 368 с.
3. Правознавство: підручник / [за заг. ред. Н. М. Крестовської, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе]. Одеса: Атлант, 2015. 554 с.
4. Поліщук М. С. Логвиненко М. І. Правознавство : навчальний посібник / М. С. Поліщук, М. І. Логвиненко. Суми, 2013. 112 с.
5. Основи правових знань : посіб. / [Гусарев С.Д., Горова О.Б., Свиридюк Н.П. та ін.]. Київ : НАВС, 2014. 304 с.
6. Шульга П.В. Основи правознавства. навч. посібник. Київ : Атіка. 2011. 424 с.
7. Рябченко Т. О. Програма, плани практичних (семінарських) занять та завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Конституційне право України». Суми : Сумський державний

університет, 2016. 106 с.

Додаткова література:

8. Загальна теорія держави і права : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.

9. Погорілко В. Ф. Конституційне право України : підручник / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко ; [за заг. ред. В. Л. Федоренка]. 2-ге вид. К. : Центр навчальної літератури, 2012. 554 с.

10. Скрипнюк О. В. Курс сучасного конституційного права України : акад. вид. / О. В. Скрипнюк. Х. : Право, 2009. 468 с.

11. Цивільне право України. Особлива частина / за ред.: О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова, Р. А. Майданик. К. : Юрінком Інтер, 2010. 1176 с.

Цивільне право : посіб. для підгот. до іспиту / Є. О. Харитонов, Н. Ю. Голубєва, Ю. Ю. Акіменко. Вид. 3-ге, перероб. і допов. Х. : Одіссей, 2013. Ч. 2. 256 с.

12. Апопій І. В. Сімейне право України: навч. посібник для студ. вузів / Львівська комерційна акад. К. : Центр учбової літ., 2010. 359 с.

13. Сімейне право України : навч. посібник / М. М. Дякович ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. 2-ге вид. К. : Правова єдність, 2012. 551 с.

14. Трудове право: підручник / За заг. ред. В.В.Жернакова. Х. :Право, 2013.

15. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Х., 2010. 456 с.

16. Українське кримінальне право. Загальна частина: підручник / за ред. В.О. Навроцького. К., 2013. 712 с.

Інформаційні ресурси

17. Офіційний сайт Верховної Ради України [електронний ресурс] – режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>

18. Офіційний сайт Президента України [електронний ресурс] – режим доступу: <http://president.gov.ua>

19. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [електронний ресурс] – режим доступу: <http://kmu.gov.ua>

20. Офіційний сайт Конституційного Суду України [електронний ресурс] – режим доступу: <http://ccu.gov.ua>

21. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

II ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (СРС), годин	Індивідуальні завдання, годин (із обсягу СРС)
<i>I-й модульний цикл дисципліни</i>							
1	Тема 1. Основи теорії права	10	1	1		8	
2	Тема 2. Правопорушення та юридична відповідальність	8	1	1		6	
3	Тема 3. Конституційно-правові основи державного ладу України. Верховна рада – парламент України	16	4	4		8	
4	Тема 4. Президент України – глава української держави. Органи виконавчої влади в Україні	14	2	4		8	
5	Тема 5. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні	12	2	2		8	
6	Тема 6. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні	14	2	4		8	
7	Тема 7. Основи цивільного права України	10	2	-		8	
8	Тема 8. Основи сімейного права України	8	-	-		8	
9	Тема 9. Основи трудового права України	10	2			8	
<i>Всього з модульного циклу:</i>		102	16	16		70	
<i>II-й модульний цикл дисципліни</i>							
10	7. Основи цивільного права України	12		4		8	
11	8. Основи сімейного права України	12	-	4		8	
12	9. Основи трудового права України	12	-	4		8	

13	10. Основи кримінального права України	12		4		8	
	<i>Всього по модульному циклу</i>	<i>48</i>	<i>-</i>	<i>16</i>		<i>32</i>	
	<i>Всього з навчальної дисципліни</i>	<i>150</i>	<i>16</i>	<i>32</i>		<i>102</i>	

Додаток 1

Узгодження результатів навчання з методами викладання, навчання та оцінювання

Програмні компетентності / результати навчання	Результат навчання за дисципліною	Види навчальних занять	Види навчальної діяльності	Методи, технології викладання і навчання	Засоби навчання	Методи та критерії оцінювання
ЗК 1, ЗК 2 / ПРН 4	РН1.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1	М1 М2 М3 М5 М6
ЗК 4, ЗК 11 / ПРН 1	РН2.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1	М1 М2 М3 М4 М5
ЗК 5, ЗК 6 / ПРН 17	РН3.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1	М1 М3 М4 М5

ЗК 3, ЗК 6, СК 7 / ПРН 2	РН4.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1	М1 М2 М3 М5 М6
ЗК 10 / ПРН 9	РН5.	Л ПЗ	НД 1 НД 2 НД 3	МН1 МН2 МН3	ЗН 1	М1 М2 М3 М4 М5 М6